

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D 8 ПРАВО
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	ПРАВО
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету, спеціальності 081 «Право», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Розробник Бровко Н.І. Біла Церква: БНАУ, 2026. 22 с.

Розробник:

Н.І. Бровко, д.юрид. наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін brovko.natalia@btsau.edu.ua
Біла Церква: БНАУ, 2025 . – 22 с.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін (протокол № 1 від 18.08.2026)

Завідувач кафедри конституційного права та
теоретико-правових дисциплін,

професор

Н.І. Бровко

Схвалено методичною комісією соціально-гуманітарного факультету
(Протокол №1 від 19.08.2026)

Голова методичної комісії,

доцент

І.В. Ковальчук

Гарант ОП «Право»

канд. юрид. наук, доцент

І.В. Ковальчук

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Передумови для вивчення дисципліни	4
3. Очікувані результати	5
4. Програма навчальної дисципліни	5
5. Структура дисципліни	6
6. Зміст навчальної дисципліни	7
6.1. Лекції	7
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	13
7. Методи навчання	15
8. Форми поточного та підсумкового контролю	15
9. Засоби оцінювання результатів навчання	14
10. Критерії оцінювання	16
11. Перелік наочних та технічних засобів навчання	16
12. Рекомендовані джерела інформації	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2026–2027 навчальний рік та освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на вивчення дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» виділено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. лекцій – 14 годин, практичних – 28 години, самостійна робота студентів – 78 години.

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Вибірковий компонент	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність D 8 Право	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором здобувача вищої освіти		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість академічних годин – 120		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	14 год.	5 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:		<i>Практичні</i>	
аудиторних – 2		28 год.	5 год.
самостійної роботи здобувача – 3.		<i>Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ)</i>	
		78 год.	10 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» є впровадження та розвиток таких морально-етичних засад суб'єктно-об'єктних відносин у юридичній діяльності, які дозволили б як збагатити, так і якісно наповнити правосвідомість студентів концептуальним розумінням значення деонтологічних норм у правозастосуванні, забезпечило б розуміння пріоритетного значення моральної складової у створенні і функціонуванні права як суспільного феномену. Принципово важливим є формування в студентів деонтологічних якостей, які реалізовуватимуться в різних сферах майбутньої юридичної діяльності; надбання загальнокультурних і професійних компетенцій, необхідних для успішного виконання завдань юристами.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною є попереднє опанування дисциплін юридичного спрямування таких як: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 16 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до ОПП	Програмні результати навчання з дисципліни
ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	3.1 Аналізувати зміст професійно значущих матеріалів (нормативно-правові акти, етичні кодекси, судову практику, наукову літературу) у сфері юридичної етики та деонтології; 3.2. Пояснювати правові та морально-етичні підходи, виявлені в різних джерелах, з позиції юридичної професійної відповідальності; адаптувати отриману інформацію до конкретних етичних дилем і ситуацій, що виникають у професійній юридичній діяльності.
ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	18.1. Аналізувати зміст і значення основних правових доктрин, цінностей та принципів (верховенство права, законність, справедливість, гуманізм) у контексті юридичної професії; 18.2. Пояснювати їхній вплив на формування етичних стандартів поведінки юриста та реалізацію норм права в національній правовій системі; адаптувати загальні правові принципи до конкретних професійних ситуацій, зокрема при виникненні морально-правових колізій; 18.3. Застосовувати доктринальні підходи і ціннісні орієнтири для прийняття етично виважених і юридично обґрунтованих рішень у правозастосовній практиці.
ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	19.1. Аналізувати ключові правові явища та процеси (законність, правопорядок, правосвідомість, юридична відповідальність) у контексті професійної юридичної етики; 19.2. Пояснювати їхню природу, структуру та роль у

	функціонуванні правової системи та професійної діяльності юриста; адаптувати правові знання до аналізу морально-етичних аспектів юридичної практики та поведінки правника; 19.3. Застосовувати розуміння правових явищ і процесів для формування власної професійної позиції та прийняття етично обґрунтованих рішень у юридичній діяльності.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль І. Загальні положення юридичної деонтології

- 1.1. Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна
- 1.2. Загальна характеристика юридичної діяльності
- 1.3. Професія «юрист», основні види професії юриста.
- 1.4. Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні.
- 1.5. Юридична практика. Юридична практична діяльність.
- 1.6. Юридична наука і освіта як складові професійного становлення юриста: понятійно-структурні засади, спеціалізації та напрями розвитку в Україні.

Змістовий модуль 2. Професійна культура юриста-правника.

Професіограми юридичних професій

- 2.1. Професійна культура юриста. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста
- 2.2. Естетична культура юриста як складне переплетення природних, соціальних, виховних, культурних чинників.
- 2.3. Професіограми юридичних професій.
- 2.4. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста.
- 2.5. Предмет, завдання, методи логіки для юриста. Міркування і його структура
- 2.6. Дисциплінарна відповідальність юриста.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с. р.		л	п	лаб.	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль І. Загальні положення юридичної деонтології												
Тема 1.1.	10	2	2			6	4	2				2
Тема 1.2.	8		2			6	4					4
Тема 1.3.	12	2	2			8	2	2				
Тема 1.4.	10		2			8	2		2			
Тема 1.5.	14	2	4			8	2		2			
Тема 1.6.	12		4			8	4					4
Всього за модулем 1	66	6	16			44	18	4	4			10
Змістовний модуль 2. Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій												
Тема 2.1.	10	2	2			6	4					4
Тема 2.2.	8		2			6	4	2				2
Тема 2.3.	10	2	2			6	4					4
Тема 2.4.	8		2			6	4	2				2
Тема 2.5.	10	2	2			6	2		2			
Тема 2.6.	8	2	2			4	2		2			
Всього за модулем 2	54	8	12			34	20	4	4			12
Усього годин	120	14	28			78	38	8	8			22

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ з/п	Тема і зміст лекції	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні положення юридичної деонтології		
1	Тема 1. Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна Виникнення і розвиток юридичної деонтології. Поняття деонтології. Підходи до тлумачення поняття «юридична деонтологія». Загальна, нормативна та спеціальна деонтологія. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань. Завдання юридичної деонтології. Функції юридичної деонтології. Місце юридичної деонтології в системі гуманітарних наук. Взаємозв'язок юридичної деонтології з іншими суспільними науками.	2
2	Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності Юридична діяльність як вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем. Методологічні підходи, основні риси юридичної діяльності. Функції юридичної діяльності як відносно відокремлені, однорідні дії, спрямовані на певні сфери суспільного життя. Структурна характеристика та класифікація юридичної діяльності за різноманітними критеріями. Система юридичної діяльності як єдність двох складових: змісту і форми. Зміст юридичної діяльності (суб'єкти; учасники; об'єкти; юридичні дії та операції; засоби і способи їх здійснення; результати юридичних дій). Внутрішня і зовнішня форми юридичної діяльності. Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.	
3	Тема 3. Професія «юрист», основні види професії юриста. Характеристика професії юриста та окремих юридичних спеціальностей. Сучасні інтерпретації поняття юридичної професії. Соціальна роль юристів в окремих сферах суспільного життя. Юрист як державний службовець та політичний діяч, представник громадянського суспільства. Міжнародні та національні стандарти професійної діяльності юристів. Організаційно-управлінські начала юридичної професії. Об'єктивний характер спеціалізації юридичної роботи її основні види.	2
4	Тема 4. Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні. Конфлікт як соціальне явище: поняття, види, основні параметри. Конструктивні і деструктивні спори. Причини конфлікту. Предмет конфлікту. Гострота конфлікту. Ескалація конфлікту як небезпечна і небажана версія його розвитку. Тривалість конфлікту. Наслідки конфлікту. Поняття, види юридичного конфлікту. Суб'єкти та учасники юридичного конфлікту. Стадії його розвитку та причини виникнення. Вирішення конфлікту. Основні стилі вирішення конфлікту (конкуренції, відхилення, пристосування, компромісу, співробітництва). Форми розв'язання юридичних конфліктів. Юридичні засоби розв'язання конфліктів (конституційні процедури, судовий розгляд справ, адміністративні процедури).	
5	Тема 5. Поняття та загальна характеристика юридичної практичної діяльності. Ознаки юридичної практичної діяльності. Професіоналізм юридичної практичної діяльності. Незалежність юридичної практичної діяльності. Компетентність юридичної практичної діяльності. Повага та не	2

	порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів. Конфліктність юридичної практичної діяльності. Інформативність юридичної практичної діяльності. Гласність юридичної практичної діяльності. Конфіденційність юридичної практичної діяльності (професійна таємниця. Чесність, порядність та щирість у веденні юридичної справи. Характеристика змісту, засобів та форм практичної діяльності юристів. Принципи юридичної практичної діяльності. Принципи окремих видів юридичної практичної діяльності у відповідних законах та інших нормативно-правових актах. Завдання, функції юридичної практичної діяльності.	
6	Тема 6. Юридична наука і освіта як складові професійного становлення юриста: понятійно-структурні засади, спеціалізації та напрями розвитку в Україні. Юридична наука: поняття, зміст, структурно-функціональна характеристика. Юридична наукова дисципліна як система наукових знань, вид наукової діяльності, особливості яких визначаються предметом і методологією проведених досліджень, а також головним призначенням і формами використання отриманих наукових результатів. Перелік юридичних наукових спеціальностей, за якими провадиться підготовка науково-педагогічних кадрів. Університет, академія, інститут, коледж. Завдання вищого закладу юридичної освіти. Основні засади освіти в Україні. Юридична освіта в Україні: система, суб'єкти та учасники. Ступені вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук. Актуальні проблеми та пріоритети розвитку юридичної освіти.	
Разом за змістовий модуль 1		6
Змістовий модуль 2. Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій.		
7	Тема 7. Професійна культура юриста. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста Культура як досягнення суспільства. Культура як філософська категорія. Культура як історичне явище, що означає сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених і створюваних людством, а також сукупність усіх видів перетворювальної діяльності, за допомогою якої формуються ці цінності. Загальнолюдські і національні цінності. Поняття і зміст культури юриста. Духовна культура юриста. Політична культура юриста як система політичних уявлень, поглядів, норм, традицій, переконань, пов'язаних з участю людей у суспільно-політичному житті, діяльності державних органів. Політична культура як суспільно сформовані цінності, що визначають відношення до держави, державної влади, управління державою, функціонування державної влади. Структура політичної культури юриста, принципи. Принцип політичного нейтралітету. Інформаційна культура юриста. Інші складові культури юриста: національна, економічна, педагогічна моральна культура юриста тощо. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста	2
8	Тема 8. Естетична культура юриста як складне переплетення природних, соціальних, виховних, культурних чинників. Структура естетичної культури юриста. Компоненти естетичної культури юриста: суб'єкт естетичної діяльності, об'єкт естетичного впливу, форми естетичної діяльності, естетична свідомість, естетичні переживання, естетичні потреби, гармонія, а також, функції естетичної культури які вона виконує у контексті соціокультурного простору. Питання про імпровізацію у правовій сфері. Престижність як естетична цінність юридичної професії. Зовнішній вигляд юриста	
9	Тема 9. Професіограми юридичних професій. Професіограма судді. Професія судді як одна з найбільш складних юридичних професій. Суддівська	2

	діяльність: поняття та функціональні аспекти. Основні види робіт, що виконує суддя в ході здійснення своїх повноважень. Порядок призначення на посаду судді вперше, порядок обрання на посаду судді безстроково. Професіограма прокурора. Професіограма слідчого. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування. Повноваження слідчого. Функціональні аспекти діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю. Професіограма адвоката. Поняття, принципи та засади діяльності адвокатури. Адвокатська діяльність: набуття права, організаційні форми, види. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Адвокатське самоврядування та контроль за адвокатською діяльністю. Професіограма нотаріуса. Поняття та принципи нотаріальної діяльності. Державне регулювання нотаріальної діяльності. Нотаріат в Україні як система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права. Вимоги, права та обов'язки нотаріуса. Нотаріальні дії, що можуть вчинятися нотаріусами та іншими особами.	
10	Тема 10. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста. Психологія як загальна і прикладна галузь знань. Психологічна культура юриста. Значення психологічних знань у професійній діяльності юристів. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста. Психічний склад особи (інтелект (розум), почуття (емоції), воля). Темперамент (сукупність типологічних особливостей людини, що проявляється в динаміці, тонусі, ступені врівноваженості її психічної діяльності), типи темпераментів і роль Гіппократа у їх класифікації. Здатності і характер особи. Риси характеру. Поняття психологічної сумісності і її значення для успішної професійної діяльності юриста. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами. Психологічна діагностика в юридичній практиці.	2
11	Тема 11. Предмет, завдання, методи логіки для юриста. Міркування і його структура. Історичні етапи розвитку логічного знання. Традиційна логіка. Міркування (мислення) і його структура. Ступені пізнання об'єктивної дійсності. Раціональне мислення. Мислення і мова. Поняття форми і закони міркування. Поняття про логічну помилку в міркуванні. Логічна форма міркування. Визначення логічної форми. Метод формалізації в логіці. Основні компоненти логічної форми міркувань. Значення логіки для юристів. Функції логіки для юристів: методологічна, пізнавальна, інформаційна, освітньо-виховна, практично-прикладна. Логічна грамотність. Значення логіки для судового пізнання.	
12	Тема 12. Дисциплінарна відповідальність юриста. Поняття та види дисциплінарної відповідальності. Порушення вимог несумісності. Порушення правил етики. Невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків. Невиконання рішень органів самоврядування правників. Порушення інших обов'язків юриста, передбачених законом.	2
Разом за змістовий модуль 2		8
Разом годин		14

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Тема і зміст практичних занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні положення юридичної деонтології		
1	Тема 1. Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна Виникнення і розвиток юридичної деонтології. Поняття деонтології. Підходи до тлумачення поняття «юридична деонтологія». Загальна, нормативна та спеціальна деонтологія. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань. Завдання юридичної деонтології. Функції юридичної деонтології. Місце юридичної деонтології в системі гуманітарних наук. Взаємозв'язок юридичної деонтології з іншими суспільними науками.	4
2	Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності Юридична діяльність як вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем. Методологічні підходи, основні риси юридичної діяльності. Функції юридичної діяльності як відносно відокремлені, однорідні дії, спрямовані на певні сфери суспільного життя. Структурна характеристика та класифікація юридичної діяльності за різноманітними критеріями. Система юридичної діяльності як єдність двох складових: змісту і форми. Зміст юридичної діяльності (суб'єкти; учасники; об'єкти; юридичні дії та операції; засоби і способи їх здійснення; результати юридичних дій). Внутрішня і зовнішня форми юридичної діяльності. Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.	4
3	Тема 3. Професія «юрист», основні види професії юриста. Характеристика професії юриста та окремих юридичних спеціальностей. Сучасні інтерпретації поняття юридичної професії. Соціальна роль юристів в окремих сферах суспільного життя. Юрист як державний службовець та політичний діяч, представник громадянського суспільства. Міжнародні та національні стандарти професійної діяльності юристів. Організаційно-управлінські начала юридичної професії. Об'єктивний характер спеціалізації юридичної роботи її основні види.	2
4	Тема 4. Конфлікти в праві та роль юристів у їх вирішенні. Конфлікт як соціальне явище: поняття, види, основні параметри. Конструктивні і деструктивні спори. Причини конфлікту. Предмет конфлікту. Гострота конфлікту. Ескалація конфлікту як небезпечна і небажана версія його розвитку. Тривалість конфлікту. Наслідки конфлікту. Поняття, види юридичного конфлікту. Суб'єкти та учасники юридичного конфлікту. Стадії його розвитку та причини виникнення. Вирішення конфлікту. Основні стилі вирішення конфлікту (конкуренції, відхилення, пристосування, компромісу, співробітництва). Форми розв'язання юридичних конфліктів. Юридичні засоби розв'язання конфліктів (конституційні процедури, судовий розгляд справ, адміністративні процедури).	2
5	Тема 5. Поняття та загальна характеристика юридичної практичної діяльності. Ознаки юридичної практичної діяльності. Професіоналізм юридичної практичної діяльності. Незалежність юридичної практичної діяльності. Компетентність юридичної практичної діяльності. Повага та не порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів. Конфліктність	2

	юридичної практичної діяльності. Інформативність юридичної практичної діяльності. Гласність юридичної практичної діяльності. Конфіденційність юридичної практичної діяльності (професійна таємниця). Чесність, порядність та щирість у веденні юридичної справи. Характеристика змісту, засобів та форм практичної діяльності юристів. Принципи юридичної практичної діяльності. Принципи окремих видів юридичної практичної діяльності у відповідних законах та інших нормативно-правових актах. Завдання, функції юридичної практичної діяльності.	
6	Тема 6. Юридична наука і освіта як складові професійного становлення юриста: понятійно-структурні засади, спеціалізації та напрями розвитку в Україні. Юридична наука: поняття, зміст, структурно-функціональна характеристика. Юридична наукова дисципліна як система наукових знань, вид наукової діяльності, особливості яких визначаються предметом і методологією проведених досліджень, а також головним призначенням і формами використання отриманих наукових результатів. Перелік юридичних наукових спеціальностей, за якими провадиться підготовка науково-педагогічних кадрів. Університет, академія, інститут, коледж. Завдання вищого закладу юридичної освіти. Основні засади освіти в Україні. Юридична освіта в Україні: система, суб'єкти та учасники. Ступені вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук. Актуальні проблеми та пріоритети розвитку юридичної освіти.	2
Разом за змістовий модуль 1		16
Змістовий модуль 2. Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій.		
7	Тема 7. Професійна культура юриста. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста. Культура як досягнення суспільства. Культура як філософська категорія. Культура як історичне явище, що означає сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених і створюваних людством, а також сукупність усіх видів перетворювальної діяльності, за допомогою якої формуються ці цінності. Загальнолюдські і національні цінності. Поняття і зміст культури юриста. Духовна культура юриста. Політична культура юриста як система політичних уявлень, поглядів, норм, традицій, переконань, пов'язаних з участю людей у суспільно-політичному житті, діяльності державних органів. Політична культура як суспільно сформовані цінності, що визначають відношення до держави, державної влади, управління державою, функціонування державної влади. Структура політичної культури юриста, принципи. Принцип політичного нейтралітету. Інформаційна культура юриста. Інші складові культури юриста: національна, економічна, педагогічна моральна культура юриста тощо. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста	2
8	Тема 8. Естетична культура юриста як складне переплетення природних, соціальних, виховних, культурних чинників. Структура естетичної культури юриста. Компоненти естетичної культури юриста: суб'єкт естетичної діяльності, об'єкт естетичного впливу, форми естетичної діяльності, естетична свідомість, естетичні переживання, естетичні потреби, гармонія, а також, функції естетичної культури які вона виконує у контексті соціокультурного простору. Питання про імпровізацію у правовій сфері. Престижність як естетична цінність юридичної професії. Зовнішній вигляд юриста	2
9	Тема 9. Професіограми юридичних професій. Професіограма судді. Професія судді як одна з найбільш складних юридичних професій. Суддівська діяльність: поняття та функціональні аспекти. Основні види робіт, що виконує суддя в ході здійснення своїх повноважень. Порядок призначення на посаду судді вперше,	2

	порядок обрання на посаду судді безстроково. Професіограма прокурора. Професіограма слідчого. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування. Повноваження слідчого. Функціональні аспекти діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю. Професіограма адвоката. Поняття, принципи та засади діяльності адвокатури. Адвокатська діяльність: набуття права, організаційні форми, види. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Адвокатське самоврядування та контроль за адвокатською діяльністю. Професіограма нотаріуса. Поняття та принципи нотаріальної діяльності. Державне регулювання нотаріальної діяльності. Нотаріат в Україні як система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права. Вимоги, права та обов'язки нотаріуса. Нотаріальні дії, що можуть вчинятися нотаріусами та іншими особами.	
10	Тема 10. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста. Психологія як загальна і прикладна галузь знань. Психологічна культура юриста. Значення психологічних знань у професійній діяльності юристів. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста. Психічний склад особи (інтелект (розум), почуття (емоції), воля). Темперамент (сукупність типологічних особливостей людини, що проявляється в динаміці, тону, ступені врівноваженості її психічної діяльності), типи темпераментів і роль Гіппократа у їх класифікації. Здатності і характер особи. Риси характеру. Поняття психологічної сумісності і її значення для успішної професійної діяльності юриста. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами. Психологічна діагностика в юридичній практиці.	2
11	Тема 11. Предмет, завдання, методи логіки для юриста. Міркування і його структура. Історичні етапи розвитку логічного знання. Традиційна логіка. Міркування (мислення) і його структура. Ступені пізнання об'єктивної дійсності. Раціональне мислення. Мислення і мова. Поняття форми і закони міркування. Поняття про логічну помилку в міркуванні. Логічна форма міркування. Визначення логічної форми. Метод формалізації в логіці. Основні компоненти логічної форми міркувань. Значення логіки для юристів. Функції логіки для юристів: методологічна, пізнавальна, інформаційна, освітньо-виховна, практично-прикладна. Логічна грамотність. Значення логіки для судового пізнання.	2
12	Тема 12. Дисциплінарна відповідальність юриста. Поняття та види дисциплінарної відповідальності. Порушення вимог несумісності. Порушення правил етики. Невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків. Невиконання рішень органів самоврядування правників. Порушення інших обов'язків юриста, передбачених законом.	2
Разом за змістовий модуль 2		12
Разом годин		28

6.3. Самостійна робота

Теми для самостійної роботи	К-ть годин
Письмові групові завдання Завдання 1. Придумати 2 ситуативні задачі, вирішення яких вимагає знань правил професійної етики юриста, сформулювати їх правильний розв'язок. Завдання 2. Обґрунтувати, який вид юридичної діяльності найбільше підходить для вас, виходячи з типу вашого темпераменту і індивідуальних рис характеру. Визначити ті об'єктивні якості, які потрібні для максимально ефективного виконання цього виду юридичної практичної діяльності. Завдання 3. Вибрати 5 відомих виразів (афоризмів, цитат), з вказанням автора, у змісті яких закладено деонтологічні, моральні або етичні норми для юристів. Коротко проаналізувати зміст кожного. Завдання 4. В ЗМІ (в тому числі Інтернет-джерел) підібрати щонайменше 3 ситуації, які можуть ілюструвати (бути прикладами) дотримання чи недотримання правил професійної етики юристів-практиків, письмово прокоментувати ці ситуації.	14
Кейсові завдання. - Кейс 1: "Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності" Ситуація: Адвокат представляв інтереси чоловіка у справі про розлучення. Через пів року до нього звернулася колишня дружина того самого клієнта з проханням захистити її у справі про поділ майна. Адвокат пам'ятає деталі справи, які можуть бути використані проти його колишнього клієнта. Завдання: Проаналізуйте, чи має місце конфлікт інтересів. Поясніть, як діє принцип професійної етики у цій ситуації. Адаптуйте поведінку адвоката до вимог етичного кодексу. Застосуйте відповідні норми законодавства про адвокатську діяльність. - Кейс 2: "Суддя й публічні висловлювання" Ситуація: Суддя в соціальній мережі публікує особисті коментарі, у яких різко критикує дії правоохоронних органів, висловлює політичні вподобання та коментує справи, які ще перебувають на розгляді. Завдання: Проаналізуйте, чи порушує суддя принципи незалежності, неупередженості та етичності. Поясніть межі свободи слова для суддів. Адаптуйте загальні демократичні цінності до вимог суддівської професійної етики. Застосуйте принципи юридичної деонтології для оцінки поведінки судді. - Кейс 3: "Моральний вибір молодого юриста" Ситуація: Молодий юрист, який працює в юридичній фірмі, отримує завдання підготувати позов проти соціально вразливої особи, яка, на його думку, діяла добросовісно. Він відчуває внутрішній дискомфорт, але розуміє, що відмова може вплинути на його кар'єру. Завдання: Проаналізуйте морально-правову дилему, в якій опинився юрист. Поясніть, як балансувати між професійним обов'язком і внутрішніми переконаннями. Адаптуйте етичні принципи до ситуації початку кар'єри. Застосуйте норми професійної етики та власну ціннісну систему для ухвалення рішення.	14
Підготуйте есе на теми: 1. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі: проблеми та перспективи. 2. Державна політика у сфері правової освіти: сучасні тенденції. 3. Проблеми та перспективи розвитку юридичної освіти. 4. Конкретно-наукові та спеціально-наукові методи юридичної науки.	14

5. Професіоналізм, незалежність, компетентність практичної юридичної діяльності. 6. Повага та не порушення прав, свобод і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин у практичній юридичній діяльності. 7. Конфліктність, інформативність, гласність і конфіденційність практичної юридичної діяльності. 8. Принцип політичного нейтралітету як складова політичної культури юриста. 9. Деформації етичної та естетичної культури юриста та шляхи їх подолання. 10. Етика та мораль як об'єкт її вивчення. Співвідношення норм моралі і норм права. 11. Добросовісність в діяльності юриста	
Підготуйте професіограму: судді, працівника прокуратури, адвоката, нотаріуса, юрисконсульта, слідчого.	10
Підготувати презентацію на тему: 1. Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні. 2. Формування особистих якостей юриста. 3. Культура робочого місця юриста. 4. Естетична культура зовнішнього вигляду юриста. 5. Естетична культура письма юриста. 6. Вимоги до оформлення правових документів. 7. «Симптоми» і профілактика професійної деформації правників. 8. Професійне мислення юриста. 9. Вимоги до позаслужбової поведінки працівника прокуратури. 10. Професійна етика юриста в умовах цифровізації: поведінка в соціальних мережах як об'єкт деонтологічного регулювання 11. Недопустимість корупції та не добросовісності в діяльності юриста	14
Теми для обговорення в групі: 1. Добро і зло як вихідні категорії етики. 2. Конфіденційність у юридичній практиці: норми професійної етики та гарантії захисту інформації. 3. Нестандартність правового мислення в роботі юриста. 4. Шляхи підвищення рівня професійної етики суддів. 5. Вимоги до реклами професійної діяльності адвоката та нотаріуса. 6. Професійне мислення юриста, його природа і структура. 7. Культура мови юриста. Комунікативна культура правника.	12
Всього	78

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ (*4 год.).

Орієнтовні теми письмової доповіді (есе)

- Основні етапи становлення і розвитку юридичної деонтології як складової частини юридичної науки.
- Провідні сучасні українські дослідники юридичної деонтології.

3. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі: проблеми та перспективи.
4. Державна політика у сфері правової освіти: сучасні тенденції.
5. Проблеми та перспективи розвитку юридичної освіти.
6. Учасники навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів юридичної освіти.
7. Конкретно-наукові та спеціально-наукові методи юридичної науки.
8. Проблеми та перспективи розвитку юридичної освіти.
9. Наукові юридичні установи в Україні.
10. Професіоналізм, незалежність, компетентність практичної юридичної діяльності.
11. Повага та не порушення прав, свобод і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин у практичній юридичній діяльності.
12. Конфліктність, інформативність, гласність і конфіденційність практичної юридичної діяльності.
13. Вища рада юстиції України як контрольно-наглядовий орган у сфері дисциплінарної відповідальності суб'єктів практичної юридичної діяльності.
14. Гарантії забезпечення статусу суб'єктів практичної юридичної діяльності.
16. Співвідношення правової культури юриста та правової культури суспільства.
17. Принцип політичного нейтралітету як складова політичної культури юриста.
18. Система психічних властивостей особи юриста.
19. Деформації етичної культури юриста та шляхи їх подолання.
20. Деформації естетичної культури юриста та шляхи їх подолання.
21. Проблеми формування економічної культури юриста.
22. Проблеми формування екологічної культури юриста.
23. Недопустимість корупції та не доброчесності в діяльності юриста

Підготувати презентацію на тему:

1. Добро і зло як вихідні категорії етики.
2. Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні.
3. Професійне мислення юриста, його природа і структура.
4. Формування особистих якостей юриста.
5. Культура робочого місця юриста.
6. Культура мови юриста.
7. Естетична культура зовнішнього вигляду юриста.
8. Естетична культура письма юриста.
9. Вимоги до оформлення правових документів.
10. Комунікативна культура правника.
11. Принцип політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста
12. Професійне вигорання юристів.
13. «Симптоми» і профілактика професійної деформації правників.
14. Професійне мислення юриста.
15. Етика та мораль як об'єкт її вивчення. Співвідношення норм моралі і норм права.
16. Професійна таємниця юриста-практика.
17. Присяга юриста.
18. Поняття, зміст і структура культури юриста

19. Вимоги до позаслужбової поведінки працівника прокуратури.
20. Спеціалізація юридичної роботи як невід'ємна риса підвищення її ефективності.
21. Місце професії юриста серед інших професій.
22. Представництво юристом інтересів клієнта.
23. Юристи у соціальних мережах.
24. Нестандартність правового мислення в роботі юриста
25. Шляхи підвищення рівня професійної етики суддів.
26. Вимоги до реклами професійної діяльності адвоката та нотаріуса.
27. Присяга судді та відповідальність за її порушення.

Письмові групові завдання

Завдання 1. Підготувати довідку про життя і професійну діяльність відомого юриста на вибір студента (обсяг до двох сторінок формату А4)

Завдання 2. Придумати 2 ситуативні задачі, вирішення яких вимагає знань правил професійної етики юриста, сформулювати їх правильний розв'язок.

Завдання 3. Обґрунтувати, який вид юридичної діяльності найбільше підходить для вас, виходячи з типу вашого темпераменту і індивідуальних рис характеру. Визначити ті об'єктивні якості, які потрібні для максимально ефективного виконання цього виду юридичної практичної діяльності. **91 Завдання 4.** Вибрати 5 відомих виразів (афоризмів, цитат), з вказанням автора, у змісті яких закладено деонтологічні, моральні або етичні норми для юристів. Коротко проаналізувати зміст кожного.

Завдання 5. В ЗМІ (в тому числі Інтернет-джерел) підібрати щонайменше 3 ситуації, які можуть ілюструвати (бути прикладами) дотримання чи недотримання правил професійної етики юристів-практиків, письмово прокоментувати ці ситуації.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовується кейс-метод із розбором етичних ситуацій та професійних дилем юриста для формування навичок морально-правового аналізу. Використовуються рольові ігри та моделювання професійних комунікацій, що сприяє розвитку етичної культури й умінь дотримуватися стандартів поведінки. Застосовується дискусійно-рефлексивний метод, орієнтований на обговорення етичних проблем юридичної практики та розвиток здатності до критичного мислення й саморефлексії. Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

***В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – іспит.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми. Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань. Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз законодавства, виконання і захист проєктів, презентації, активність самостійної пошукової роботи. Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Іспит	Загальний бал

			робота				
Максимальний бал	10	20	10	20 (10 x 2)	10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, Ст. 141.
2. Закон України. Про звернення громадян. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 47, ст. 256.
3. Закон України. Про судоустрій і статус суддів. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 31, ст. 545.
4. Закон України. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Відомості Верховної Ради, 2013, № 27, ст. 282.
5. Закон України. Про державну службу. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 4, ст. 43.
6. Закон України. Про нотаріат. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст. 383.
7. Закон України Про прокуратуру Відомості Верховної Ради України, 1993, № 37, ст. 384.

Базова література

8. Вавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2023. 234 с.
9. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. / А.М. Бабенко, О.О. Борисова. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
10. Білінська, В. Поняття юридичної деонтології як науки та навчальної дисципліни. 2020. С.19
11. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія : навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4583/>

12. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Підручник [для студ. вищ.навч.закл.] К.: Правова єдність. 2018. 216 с.
13. Петришин О.В. Юридична деонтологія : посіб. для підгот. до заліків та іспитів. Харків : Право, 2018. 84 с.
14. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
15. Логвиненко І.А., Невзоров І.Л. Курс лекцій з юридичної деонтології: навчальний посібник. Харків. 2022. С. 190.
16. Макарчук В. В. Деякі правові аспекти забезпечення законності у сфері національної безпеки правоохоронними органами. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (Рівне, 13-14 травня 2021 р.). Рівне: НУВГП, 2021. С. 376–379
17. Макарчук В.В. Вплив радянської ідеології на розвиток юридичної деонтології. Місце юридичних наук у формуванні правової культури сучасної людини. Запоріжжя, 2019. Ч.1. С. 29-32.
18. Макарчук В. В. Стратегічні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 3. С. 63-67.
19. Макарчук В.В. Роль юристів у реформуванні сектору національної безпеки і оборони як складової євроінтеграції України. Матеріали круглого столу до Дня юриста України (БНАУ, 05 жовтня 2023 р.). Біла Церква, 2023. 57 с
20. Тимошук О. Г. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві в умовах євроінтеграції в Україні. Права людини в умовах війни: міжнародні стандарти та національний вимір : Матеріали круглого столу присвячені Міжнародному дню прав людини (БНАУ, 11 грудня 2023 р.). Біла Церква, 2023.
21. Тимошук О. Г. Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід : кол. монографія. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 206-240.
22. Тимошук О. Г. Захист прав і свобод людини і громадянина через призму діяльності інституту нотаріату в Україні в умовах війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. - № 5. С. 195-197.
23. Тимошук О. Г. Професійно-етичні та деонтологічні засади діяльності нотаріуса. Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 3 жовтня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 64-66.
24. Тимошук О. Г. Нотаріальна таємниця, як механізм захисту від корупції в Україні. Окремі аспекти кримінально-правової політики у сфері запобігання корупції : матеріали Всеукр. круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією (БНАУ, 05 листопада 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 19-21.
25. Тимошук О. Г. Механізми захисту прав людини в контексті міжнародних стандартів та судової практики: інституційні виклики і національна ефективність. Україна в умовах євроінтеграції: проблеми та перспективи : Збірник матеріалів Круглого столу до дня

- Європи в межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права» (БНАУ, 08 травня 2025). Біла Церква, 2025. С. 45-49.
26. Колізії в реалізації та захисті прав людини: навчальний посібник / кол. авторів. Білоцерківський нац. агр. ун-т. - Біла Церква, 2025. 333 с.
27. Бровко Н. І. , Поляруш-Сафроненко С.О. Становлення громадянського суспільства в Україні в умовах євроінтеграційних процесів: конституційно-правовий аналіз. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 4. С. 7-13.
28. Бровко Н. І., Терещук М.М. Право на екологічну інформацію як складова конституційного права людини на інформацію. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція. Одеса, 2022. № 55. С. 23-26.